

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 282/2014-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 11. júna 2014 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ivetty Macejkovej a sudcu Sergeja Kohuta (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť A. B., zastúpeného advokátom JUDr. Jánom Geregom, Advokátska kancelária GREG & MESSINGEROVÁ, s. r. o., Horná Strieborná 4, Banská Bystrica, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 17 ods. 5 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, práv podľa čl. 5 ods. 4 a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základného práva podľa čl. 37 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 5 Tpo 5/2014 zo 6. februára 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť A. B. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. marca 2014 prostredníctvom poštovej prepravy doručená sťažnosť A. B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorá bola následne doplnená 18. marca 2014 (ďalej len „prvé doplnenie sťažnosti“), vo veci namietaného porušenia jeho základných ľudských práv a slobôd vyplývajúcich z čl. 17

ods. 5 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 5 ods. 4 a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a z čl. 37 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5 Tpo 5/2014 zo 6. februára 2014 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“). Sťažnosť bola následne druhýkrát doplnená 17. apríla 2014 (ďalej len „druhé doplnenie sťažnosti“) a tretíkrát bola doplnená 30. apríla 2014 (ďalej len „tretie doplnenie sťažnosti“).

Z obsahu sťažnosti vyplýva:

«Krajský súd v Banskej Bystrici na neverejnom zasadnutí 06. 02. 2014 prejednal sťažnosť sťažovateľa proti Uzneseniu sudcu pre prípravné konanie zo dňa 23. 01. 2014 0Tp 5/14 OS Banská Bystrica a rozhodol, že sa sťažnosť sťažovateľa zamieta. Pokiaľ ide o spoluobvineného, u tohto rozhodol aj o tom, že peňažnú záruku neprijíma. Chcel by som uviesť, že tak ako to vyplýva zo zápisnice napísanej na Okresnom súde v Banskej Bystrici dňa 23. 01. 2014, sudkyňa pre prípravné konanie o mojej - sťažovateľovej ponuke peňažnej záruky rozhodla tak, že túto neprijíma. Toto uviedla sudkyňa v prvostupňovom rozhodnutí aj v písomnom vyhotovení Uznesenia 0Tp 5/14, ktoré bolo doručené môjmu obhajcovi dňa 29. 01. 2014. Spisy zo súdu prvého stupňa boli doručované 28. 01. 2014 odvolaciemu súdu, ku ktorým neboli doložené dôvody sťažnosti obhajcu z toho istého dňa (28. 01. 2014), pričom sa tak stalo až po zásahu obhajcu mailom, že spis sa na odvolací súd dostal bez dôvodov sťažnosti. Rozhodujúcim však je, že v stručných dôvodoch sťažnosti obhajca opakovane uviedol, že žiada o vypočutie sťažovateľa k otázkam nahradenia väzby sľubom a peňažnou zárukou, ktorú za sťažovateľa by zložil jeho syn. Po zmene termínu neverejného zasadnutia zo 04. 02. 2014 na 06. 02. 2014 sťažovateľ prostredníctvom substituujúcej obhajkyne opakovane predniesol návrh na prijatie peňažnej záruky. Ako vyplýva zo zápisnice z neverejného zasadnutia podľa § 302 ods. 2 Tr. por. odvolací súd na rozdiel od súdu prvého stupňa o tejto ponuke nerozhodol, čo sa v konečnom dôsledku premietlo aj v písomnom vyhotovení Uznesenia Krajského súdu v Banskej Bystrici 5Tpo 5/14 zo dňa 06. 02. 2014.

Pre úplnosť treba uviesť, že sťažovateľ bol vzatý do väzby z dôvodov § 71 ods. 1 písm. b), c) Tr. por. Aj keď platné znenia ustanovení § 80 ods. 1 a § 81 ods. 1 Tr. por.

neumožňujú nahradenie väzby v prípade tzv. kolúznej väzby, ustanovenie čl. 5 ods. 3 druhá veta Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd to umožňuje, čo konštatoval aj Ústavný súd SR vo svojich nálezoch I. ÚS 100/04 a I. ÚS 239/04. V intenciách týchto náleзов teda možno nahradiť aj tzv. kolúznu väzbu niektorou zo záruk uvedených v § 80 alebo § 81 Tr. por. Sťažovateľ v dôvodoch sťažnosti doslova žiada o svoju prítomnosť na neverejnom zasadnutí odvolacieho súdu konanom podľa § 302 ods. 2 Tr. por., čomu síce súd aj vyhovel, avšak k týmto skutočnostiam ho nevypočul a o ponuke nahradenia väzby sľubom a peňažnou zárukou vôbec nerozhodol. Tým došlo k výraznému kráteniu sťažovateľovho práva na obhajobu. Ďalej sťažovateľ tvrdí, že došlo k porušeniu základného práva na osobnú slobodu uvedeného v čl. 17 ods. 2 a ods. 5 Ústavy SR, čo malo za následok sťažovateľove nezákonné uväznenie. Postup odvolacieho súdu bol preto nedôsledný, nevypočul ma k mnou namietaným skutočnostiam v sťažnosti, najmä k ponuke na nahradenie väzby sľubom alebo peňažnou zárukou, ktoré skutočnosti boli v čase rozhodovania Krajského súdu v Banskej Bystrici rozhodujúce pre trvanie väzby. Mám za to, že došlo ku konaniu v rozpore s § 2 ods. 7 Tr. por., ako aj v rozpore s namietanými článkami Ústavy SR, Listinou základných práv a slobôd v nadväznosti na Dohovor o ochrane základných ľudských práv a slobôd. K rozhodujúcim skutočnostiam, mnou tvrdným, som nebol vypočutý, čo považujem za porušenie práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 46 ods. 1, ods. 2 Ústavy SR, porušenie ktorých sa potom premieta aj do čl. 17 ods. 5 Ústavy SR. Väzba v súčasnosti na mojej strane trvá. Takto podanou sťažnosťou sa domnievam, že by malo byť predmetom skúmania Ústavného súdu zákonnosť a ústavnosť uznesenia Krajského súdu v Banskej Bystrici 5Tpo 5/14 zo dňa 06. 02. 2014, a to z hľadiska oprávnenosti, zákonnosti uvalenia väzby na mňa, sťažovateľa po tom, ako došlo k porušeniu sťažovateľových základných práv na osobnú slobodu. Každé pozbavenie slobody musí byť „zákonné“, t. j. musí byť vykonané „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“, a okrem toho každé opatrenie, ktorým je jednotlivец pozbavený slobody musí byť zlučiteľné s účelom čl. 17 Ústavy, ktorým je ochrana jednotlivca proti svojvôli. Porušenie zákona v prípade rozhodovania o väzbe zakladá zároveň aj porušenie čl. 17 ods. 5 Ústavy (I. ÚS 115/07). ...

Podľa znenia čl. 48 ods. 2 Ústavy SR každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonaným dôkazom. V sťažovateľovom prípade tomu tak pred odvolacím

súdom nebolo. V čl. 17 Ústavy SR Ústava SR vyjadruje a vymedzuje podmienky obmedzenia osobnej slobody. Podľa čl. 17 ods. 5 Ústavy SR do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu. V sťažovateľovej veci tomu tak nebolo, lebo súd (odvolací súd) nerozhodol o všetkých namietaných skutočnostiach, najmä nie o ponúknutom sľube a peňažnej záruke sťažovateľa. Takýmto postupom nebolo zabezpečené právo na spravodlivé súdne konanie.»

V prvom doplnení sťažnosti sťažovateľ uviedol:

„... Bod I. dopĺňam o nasledovné:

Porušenie základného práva vidím aj v čl. 46 ods. 1.“

V druhom doplnení sťažnosti sťažovateľ uviedol:

„Bod I. dopĺňam o nasledovné:

Porušenie základného práva vidím aj v čl. 17 ods. 1, ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 5 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodnutím tak, ako toto je napádané v sťažnosti zo dňa 05. 03. 2014, a to Uznesenie Krajského súdu sp. zn. 5Tpo 5/14 zo dňa 16. 02. 2014.“

V treťom doplnení sťažnosti sťažovateľ uviedol:

„K dvom doplneniam sťažnosti, a to z 14. 03. 2014 a 15. 04. 2014 dopĺňujem tretiu, a to vo vzťahu k čl. II. a III., t. j. k časti skutkového stavu, ale najmä k III. odôvodneniu porušenia základných práv alebo slobôd, kde poukazujem na Nález Ústavného súdu SR I. ÚS 540/2013-77 zo dňa 11. 12. 2013 a tam vyslovený názor, kedy v citovanom náleze Ústavný súd vyjadruje úvahu, že už viackrát zohľadnil vo svojej judikatúre (napr. I. ÚS 87/04, III. ÚS 240/06) a v tejto súvislosti aj uviedol, že čl. 5 ods. 3 Dohovoru síce nepriznáva jednotlivcovi absolútne právo byť prepustený na záruku, ale umožňuje mu žiadať o prepustenie na slobodu s poskytnutím záruky. Súdnym orgánom vzniká v tejto súvislosti povinnosť zvážiť, či sa poskytnutím určitej záruky dosiahne rovnaký účel, aký bol sledovaný vzatím osoby do vyšetrovacej väzby. Pri posudzovaní jej opodstatnenosti má záruka prednosť pred pokračovaním väzby (I. ÚS 239/04, II. ÚS 38/05, II. ÚS 60/08).

V mojom (sťažovateľovom) prípade je preukázané, že som požiadal prostredníctvom svojho obhajcu v dôvodoch sťažnosti zo dňa 28. 01. 2014 o vypočutie k otázkam nahradenia väzby sľubom a peňažnou zárukou, ktorú by za mňa zložil syn, avšak v zápisnici o neverejnom zasadnutí zo dňa 06. 02. 2014 v jej výrokovej časti súd rozhoduje len o peňažnej záruke spoluobvineného R. S., vôbec sa tento výrok nedotýka mojej osoby vo vzťahu k sľubu a peňažnej záruke, čo sa v konečnom dôsledku odrazilo aj vo výroku Uznesenia 5Tpo 5/2014 Krajského súdu v Banskej Bystrici. Vyslovujem názor, že úkon súdu trpí takou vadou, že ide o úkon, ktorý nie je procesne relevantným v rámci trestného procesu, z čoho vyplýva, že aj nasledujúce úkony, ďalšie rozhodovania o väzbe, ktoré nadväzujú na úkon, ktorý nie je procesne relevantným, sú tiež úkony, ktoré nie sú procesne relevantné. Z toho dôvodu sa domnievam, že by som mal byť Ústavným súdom SR prepustený z väzby na slobodu.“

Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd o jeho sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„1/ Uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 5Tpo 5/14 zo dňa 06. 02. 2014 došlo k porušeniu základných ľudských práv a slobôd sťažovateľa vyplývajúcich z čl.17 ods. 5 a čl. 48 ods. 2 Ústavy SR ako aj Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd čl. 5 ods. 4 a čl. 6 ods. 1 a Listine základných práv a slobôd čl. 37 ods. 3.

2/ Ústavný súd SR zrušuje rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 5Tpo 5/14 a prikazuje, aby bol A. B. prepustený neodkladne z väzby na slobodu.

3/ Krajský súd v Banskej Bystrici je povinný uhradiť A. B. trovy konania v sume 284,08 EUR (dvestoosemdesiatštyri eur osem centov) do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Jána Gerega, advokáta a konateľ'a obchodnej spoločnosti Advokátska kancelária Gereg & Messingerová, s. r. o., Horná Strieborná 4, 974 01 Banská Bystrica.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo

ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších prepisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti v zmysle judikatúry ústavného súdu ide vtedy, keď namietaným postupom alebo rozhodnutím orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným postupom alebo rozhodnutím orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, alebo z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno preto považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05).

Ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa a skúmal, či nie sú dané dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ktoré bránia jej prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom..

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého, alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, alebo keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by, vzhľadom na osobitné okolnosti, verejnosť konania mohla byť na ujmu záujmom spoločnosti.

Podľa čl. 37 ods. 3 listiny všetci účastníci sú si v konaní rovní.

V prvom rade treba poznamenať, že podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti petitom návrhu na začatie konania, teda tou časťou sťažnosti (v konaní podľa čl. 127 ústavy), v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí

predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na uvedené môže ústavný súd skúmať a rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti [vyslovenie porušenia základných práv a práv podľa čl. 17 ods. 5 a čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 5 ods. 4 a čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 37 ods. 3 listiny], a vo vzťahu k tomu orgánu verejnej moci, ktorý označil za porušovateľa svojich práv (krajský súd v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tpo 5/2014).

Pokiaľ sťažovateľ v odôvodnení a doplneniach svojej sťažnosti poukazuje aj na porušenie čl. 17 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 5 ods. 3 druhej vety dohovoru, predmetné poukázanie sa nepremietlo do obsahu petitu sťažnosti a z uvedeného dôvodu považuje ústavný súd napadnuté články ústavy a dohovoru len za súčasť jeho argumentácie.

K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 5 ústavy

Z obsahu podanej sťažnosti vyplýva, že porušenie označeného článku ústavy spočíva v tom, že krajský súd nerozhodol o návrhoch sťažovateľa na nahradenie väzby sľubom a peňažnou zárukou, a v tom, že postup krajského súdu bol nedôsledný, pretože sťažovateľa nevypočul k ním namietaným skutočnostiam v sťažnosti [k sťažnosti proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej aj „okresný súd“) sp. zn. 0 Tp 5/2014 z 23. januára 2014, pozn.], a to najmä k ponuke na nahradenie väzby sľubom alebo peňažnou zárukou.

Ústavný súd v súvislosti s námietkou sťažovateľa, podľa ktorej krajský súd nerozhodol o už uvedených návrhoch sťažovateľa, preskúmal uznesenie krajského súdu a z výrokovej časti napadnutého uznesenia krajského súdu zistil, že vo vzťahu k sťažovateľovi krajský súd takto rozhodol:

„Podľa § 193 ods. 1 písm. c) Tr. por. sťažnosti obvinených A. B. a R. S. zamietam.“

Vzhľadom na to, že krajský súd zamietol sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 0 Tp 5/2014 z 23. januára 2014, ktorým okresný súd vo vzťahu k sťažovateľovi zamietavo rozhodol aj o jeho návrhoch na nahradenie väzby

písomným sľubom a peňažnou zárukou, ústavný súd konštatuje, že tvrdenie sťažovateľa o tom, že krajský súd nerozhodol o označených návrhoch, nie je opodstatnené. Sťažovateľ podal sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 0 Tp 5/2014 z 23. januára 2014, tzn. proti všetkým jeho výrokom, a o jeho sťažnosti proti všetkým výrokom aj krajský súd rozhodol, čo je z jeho výrokovej časti zrejmé.

Vo vzťahu k už uvedeným námietkam tvrdeného nedôsledného postupu krajského súdu preskúmal ústavný súd sťažovateľom priloženú zápisnicu krajského súdu o neverejnom zasadnutí podľa § 302 ods. 2 Trestného poriadku zo 6. februára 2014 v konaní sp. zn. 5 Tpo 5/2014 (ďalej len „zápisnica o neverejnom zasadnutí“), predmetom ktorého bolo rozhodnutie o sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 0 Tp 5/2014 z 23. januára 2014. Neverejného zasadnutia sa zúčastnil tak sťažovateľ osobne, ako aj jeho obhajkyňa. Zo zápisnice o neverejnom zasadnutí je zrejmé, že v zastúpení sťažovateľa sa v prvom rade vyjadrila jeho obhajkyňa a zároveň bol vypočutý aj osobne prítomný sťažovateľ. Z obsahu zápisnice o neverejnom zasadnutí, ktorá tvorí prílohu podanej sťažnosti, nezistil ústavný súd vznesenie žiadnych námietok vo vzťahu k postupu krajského súdu pri výsluchu sťažovateľa ani zo strany sťažovateľa, ani zo strany jeho prítomnej obhajkyne.

V uznesení krajského súdu sú k dôvodom zákonnosti väzby uvádzané tieto skutočnosti: «Krajský súd na podklade podaných sťažností, na neverejnom zasadnutí vykonanom v zmysle § 302 ods. 2 Tr. por. po výsluchu oboch obvinených podľa § 192 ods. 1 Tr. por. preskúmal správnosť všetkých výrokov napadnutého uznesenia, ako i konanie, ktoré im predchádzalo a zistil, že obmedzenie osobnej slobody obvinených bolo dôvodné, v súlade so zákonom.

Konanie, ktoré predchádzalo napadnutému uzneseniu bolo totiž vykonané podľa zákona a tiež samé rozhodnutie je vecne správne. Odvolací súd je rovnakého názoru, ktorý je podporený rovnakými dôvodmi podrobne rozvedenými prvostupňovým súdom v napadnutom uznesení, na ktoré možno z dôvodu stručnosti v celom rozsahu odkázať, keďže si ich krajský súd v celom rozsahu osvojil. ...

Krajský súd po preštudovaní predloženého spisu dospel rovnako ako súd prvého stupňa k záveru, že trestné stíhanie obvinených pre skutky, pre ktoré im bolo vznesené obvinenie, t. j. pre zločin daňového podvodu podľa § 277a ods. 1, 2 písm. c, ods. 3 písm. a./ Tr. zák. spáchaného spôsobom v zmysle § 138 písm. i/ Tr. zák., sa vedie dôvodne, skutky boli spáchané, majú znaky vyššie označeného zločinu a existuje aj dôvodné, až kvalifikované podozrenie, že tieto skutky spáchali obaja obvinení spolu s ďalšími obvinenými osobami. I keď obaja sťažovatelia zavinenie na spáchaní týchto daňových skutkov vehementne popierajú, dôvodné podozrenie, že ich spáchali vyplynulo predovšetkým z výpovedí svedkov, z protokolov z vykonaných daňových kontrol v jednotlivých subjektoch, ďalej zo znaleckého posudku a zaistených písomných dôkazov pri zákonným spôsobom vykonaných domových prehliadkach. Tiež obsah zákonným spôsobom odpočúvaných telefonických rozhovorov medzi obvinenými navzájom a svedkami toto dôvodné podozrenie len umocňuje.

Okrem podozrenia, ako jedného z predpokladov vzatia obvineného do väzby, je v posudzovanej veci v súčasnom štádiu trestného konania, t. j. počiatočnom, splnená aj ďalšia základná materiálna podmienka, a to existencia väzobných dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. b, c/ Tr. por.

Výklad pojmu „konkrétne skutočnosť“ je v kompetencii súdu, ktorý na základe skutkových okolností a dôkaznej situácie v konkrétnej trestnej veci posúdi, či vzatie obvineného do väzby je opatrením nevyhnutným na dosiahnutie účelu trestného konania a či tento účel nemožno dosiahnuť inak.

V posudzovanej veci tieto konkrétne skutočnosti zakladajúce u obvinených dôvod tzv. kolíznej a preventívnej väzby prvostupňový súd veľmi podrobne rozviedol a v tomto smere krajský súd nezistil žiadne pochybenia, a preto si ich v celom rozsahu osvojil.

Krajský súd sa stotožnil aj so záverom sudcu pre prípravné konanie okresného súdu, že u obvinených nie je možné nahradiť väzbu písomným sľubom, dohľadom probačného a mediačného úradníka, ako i ponúknutou peňažnou zárukou. Nepovažuje tieto inštitúty za dostatočné a neodstraňujú obavu, že obvinení v prípade prepustenia na slobodu budú pôsobiť na ostatných spoluobvinených, ktorí sú na slobode, svedkov, prípadne budú pokračovať v páchaní trestnej činnosti.

Obvineným je tiež nutné pripomenúť, že väzba nie je náhradou trestu, nemá sankčnú ani výchovnú povahu, keďže ide o procesný prostriedok dočasného obmedzenia niektorých občianskych práv a slobôd len v nevyhnutnej miere. O ich vine, resp. nevine bude rozhodovať vecne a miestne príslušný súd na hlavnom pojednávaní na základe vykonaných dôkazov. Pre obmedzenie ich osobnej slobody prostredníctvom väzby však zatiaľ postačuje konštatovanie, že v súčasnom počiatočnom štádiu trestného konania sú dôvodne podozriví zo spáchania skôr označeného zločinu, za ktorý im hrozí trest odňatia slobody na 7 až 12 rokov.

Za takejto situácie potom okresný súd správne rozhodol, keď obvinených vzal do väzby z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. b), c) Tr. por.»

Ústavný súd na tomto mieste uvádza, že v zásade nezasahuje do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. Výnimkou sú prípady, keď rozhodnutím alebo postupom všeobecného súdu dochádza k porušeniu základných práv a slobôd garantovaných ústavou, resp. práv a slobôd zaručených dohovorom ako kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Právo na osobnú slobodu garantované tak ústavou, ako aj dohovorom zaujíma v hierarchii základných práv a slobôd (ľudských práv a základných slobôd) popredné miesto. Pod osobnou slobodou sa rozumie voľný, ničím neobmedzený pohyb človeka, ktorý sa môže podľa vlastného rozhodnutia zdržiavať na určitom mieste alebo slobodne z tohto miesta odísť (III. ÚS 204/02).

Každé pozbavenie osobnej slobody musí byť „zákonné“, t. j. musí byť vykonané „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“, a okrem toho každé opatrenie, ktorým je jednotlivец pozbavený osobnej slobody, musí byť zlučiteľné s účelom čl. 17 ústavy, ktorým je ochrana jednotlivca proti svojvôli (I. ÚS 165/02, ale aj II. ÚS 55/98, I. ÚS 177/03, III. ÚS 7/00, I. ÚS 115/07).

Ústavný súd konštatuje, že napadnuté uznesenie krajského súdu nevybočilo z medzi stanovených označeným článkom ústavy a uznesením krajského súdu nedošlo k porušeniu práva sťažovateľa označeného v jeho sťažnosti. Vzhľadom na uvedené skutočnosti sťažnosť

v tejto časti bolo potrebné odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

K namietanému porušeniu práv sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru

Pokiaľ ide o rozhodovanie krajského súdu, súdny spis bol krajskému súdu ako súdu odvolaciemu doručovaný 28. januára 2014, pričom krajský súd o sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 0 Tp 5/2014 z 23. januára 2014 rozhodol 6. februára 2014. Dobu 9 dní, ktorá uplynula od predloženia súdneho spisu krajskému súdu do rozhodnutia krajského súdu, nemožno v zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu považovať za dobu neprimeranú.

Zároveň k sťažovateľom namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy ústavný súd uvádza, že z doterajšej judikatúry ústavného súdu (m. m. III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03, III. ÚS 135/04), ktorá reflektuje judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. rozsudok vo veci De Wilde et al. v. Belgicko z 18. 6. 1971, séria A, č. 12, bod 76), vyplýva, že právo na prednostné a urýchlené rozhodovanie o väzbe a jej ďalšom trvaní je súčasťou práva na osobnú slobodu, ktoré je obsiahnuté v čl. 17 ústavy, resp. čl. 5 dohovoru. Nie je teda súčasťou ochrany poskytovanej základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. právu na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. IV. ÚS 253/2012).

Vzhľadom na už uvedené bolo potrebné sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

K namietanému porušeniu práva sťažovateľa podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

V tejto časti namietaného porušenia označených práv sťažovateľa odmietol ústavný súd sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi sťažnosťou napadnutým uznesením krajského súdu a jemu predchádzajúcim postupom a uvedenými právami zaručenými v ústave a v dohovore týkajúcimi sa predovšetkým trestného konania vo veci samej.

Konania všeobecných súdov, ktorými sa rozhoduje o väzbe, nie sú konaniami o trestnom obvinení samotnom (konaniami vo veci samej týkajúcimi sa viny obvinenej osoby) a ani konaniami o právach alebo záväzkoch občianskoprávneho charakteru, na ktoré sa vzťahuje čl. 6 ods. 1 dohovoru. V rámci konania o väzbe preto nemôže dôjsť k porušeniu čl. 6 ods. 1 dohovoru, keďže túto oblasť ochrany práv upravuje vo svojich ustanoveniach čl. 5 dohovoru (napr. I. ÚS 200/06, III. ÚS 277/07).

K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 37 ods. 3 listiny

Ústavný súd viazaný petitom sťažnosti (§ 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde) uvádza, že sťažovateľ, zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom, v súvislosti s namietaným porušením označeného práva podľa čl. 37 ods. 3 dohovoru sťažnosť v tomto smere bližšie neodôvodnil.

Keďže sťažnosť v tejto časti neobsahuje odôvodnenie, nespĺňa ani podstatnú zákonom predpísanú náležitosť ustanovenú v § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde, čo zakladá dôvod na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd po predbežnom prerokovaní sťažnosti v tejto časti dospel k záveru, že podmienky na jej prijatie na ďalšie konanie splnené neboli, a preto podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť v tejto časti odmietol pre nesplnenie náležitostí predpísaných zákonom.

Keďže ústavný súd sťažnosť odmietol ako celok, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa v nej obsiahnutými.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. júna 2014